

Het Pinksteroratorium 'Aanwezig' is in 1998 geschreven door Marijke de Bruijne en op muziek gezet door Chris van Bruggen, Anneke van der Heide en Peter Rippen.

De cantorij van Noordlaren/Glimmen had het voornemen dit oratorium op zondag 7 juni 's middags in de Trefpuntkerk uit te voeren, samen met alle aanwezigen. Door de coronacrisis was dat niet te realiseren. Daarom wordt vandaag het gehele oratorium via onze kerkradio uitgezonden.

We maken daarbij gebruik van een CD-opname die gemaakt is door het koor van de Pepergasthuiskerk in Groningen o.l.v. Chris van Bruggen en Anneke van der Heide. Peter Rippen bespeelt de vleugel en Chris van Bruggen het orgel. De overige uitvoerenden zijn, fluit: Sonja de Haan, solosopranen: Anneke van der Heide, Ineke Vos en Elles Huisman. solobas: Henk Vos. Spreekstem bij enkele liederen is Hilly Luteyn. De gemeente bestaat uit studenten van de CHN Nijenborg te Groningen en de gemeente van de Pepergasthuiskerk.

Omdat de CD opname alleen de liederen bevat, zijn de tekstgedeelten speciaal voor deze uitzending gelezen door Hanneke Doelman en opgenomen in de kerk van Glimmen door Eric de Hoog. Chris van Bruggen heeft deze tekstgedeelten op de juiste plaats tussen de verschillende liederen gemonteerd.

Het oratorium bestaat uit drie gedeelten.

Het **eerste deel** bezingt dat de Geest van God (die zich met Pinksteren manifesteert) er al was voor de wereld werd geschapen en er altijd zal zijn. Dit gedeelte eindigt met een noveen, een negendaags gebed, bekend in de katholieke kerk. Dit noveen is ook opgenomen in het nieuwe liedboek (692) evenals het openingslied (693) Het **tweede deel** behelst het bijbelse verhaal van Pinksteren waar de Heilige Geest zich manifesteert in beelden van wind en vuur.

In het **derde deel** wordt beschreven en bezongen wat de Geest van God tot op heden doet.

De gaven en de vruchten van de Geest worden bezongen. Het oratorium eindigt met een loflied op de Geest.

De tekst die cursief is gedrukt wordt gezongen.

DEEL 1: DE AANWEZIGHEID VAN DE GEEST VAN GOD OP AARDE

Proloog

*Wij vieren vandaag het feest
van het verschijnen van de Geest
in vuur en wind, in tongen, in talen.*

*Veertig dagen lang verscheen hij hen,
het duurde meestal even voor zij hem
herkenden.*

*Maar als zij dat vertelden, werden zij niet
geloofd.*

*Wat in hem aan hen verscheen
verschijnt nog steeds aan ons tot op vandaag.*

*Maar als wij dat vertellen, worden wij niet
geloofd.*

De aanwezigheid van de Geest van God op aarde

Toen gingen ze van de berg naar Jeruzalem terug. Die berg heet de Olijfberg en ligt vlak bij Jeruzalem, op nog geen kilometer afstand? In de stad aangekomen, gingen ze naar het bovenvertrek, waar zij tijdelijk woonden. Petrus, Johannes en vele anderen: ze waren allemaal bij elkaar en hielden niet op met bidden. (HANDELINGEN 1 : 12-14)

*En wachtend op de Geest beloofd
bleven zij bijeen, bespraken
wat Jezus hen zo vaak had uitgelegd
aan wijsheid en verstand,
aan inzicht, raad en sterkte
had in hun hart gelegd.*

*Want de wijsheid, waar wordt zij gevonden,
en waar is de verblijfplaats van het inzicht?
Alleen God kent de weg erheen
hij alleen weet haar te vinden.
(JOB 28 : 20 EN 23)*

*Zo was hij zeer aanwezig,
en tegelijk meer weg dan ooit,
en langzaam aan begonnen zij
iets van zijn woorden te begrijpen,
terwijl zij wachtten op de Geest beloofd,
de Geest van God.
Die is van voor de tijd,
Die Wijsheid heet,
Die chaos ordent tot structuren.*

*Voor alle andere dingen is de wijsheid
geschapen
en het denkend verstand is van eeuwigheid.
De bron van de wijsheid, dat is het woord van
God
en haar wegen zijn eeuwige regels,
in al wat leeft is zij aanwezig.
(WIJSHEID VAN JEZUS SIRACH 1: 4,5 EN 10A)*

*Toen de wereld werd geschapen,
was Zij daar, Gods speelgenoot
-want scheppen is een feestelijk werk,
een wonder dat tot dansen noodt-
Zij was Gods maat, Gods metgezel.
Zij was Gods speelgenoot.*

God heeft mij als eerste geschapen,
voor al het andere, in het begin van de tijd,
ik was er al voor de aarde bestond.
Toen er nog geen oceanen waren,
voor de bergen een plaats hadden gevonden
voordat God een zandkorreltje had geschapen
was ik er.
(SPREUKEN 8:22 - 26)

*Zij was de wind van God,
die over het water joeg,
een plaats zocht om het leven uit te broeden.
Het licht werd geroepen, (licht! licht!)
land rees uit water,
de wereld werd.*

God doet het gras uitspruiten voor het vee,
het groene kruid ter bewerking door de mens,
de aarde brengt brood voort,
en wijn, die het hart van de mens verheugt,
olie die de huid doet glanzen,
brood dat de mens kracht geeft.
(PSALM 104: 14 EN 15)

*Gaat Gods adem over de aarde,
zij krijgt een nieuw gezicht
van bloei en lentegroen
en jonge dieren,
mensen die liefde doen.*

*Wordt die Adem weggenomen,
de aarde wordt een kale, lege plaats.*

Allen wachten op U,
trekt U zich terug, dan bezwijken zij;
neemt U hun de adem af,
dan sterven ze en worden weer stof.
Ademt U over de aarde,
dan ontstaat er weer leven
en krijgt zij een nieuw gezicht
(PSALM 104 :29 EN 30)

*O, kijk toch naar de bomen
gesluierd met jong groen!
En luister naar de vogels,
Zij zingen zo vol gloed!
Belofte, groei en hoop
zijn als uit niets herrezen.
Weer kiemen mogelijkheden
uit een voorbije dood.*

*De vreugde om dit wonder,
dat jaarlijks ons gebeurt!
Een schepping zo geschonden,
die toch zo diep verheugt!
Door lentelila lucht
gaan vluchtig zoete geuren.
De velden vol van kleuren
zijn ruikers van geluk.*

*Zo gaat de Geest van God,
Gods Tegenwoordigheid op aarde,
de wereld en de tijden door,
tot kracht en troost
tot hulp wie naar Haar vragen,
Zij die Gods adem is.*

Toen Jezus na zijn doop in de Jordaan
de schoot van het water was ontstegen,
kwam daar iets wits, geveleugelds uit de hemel
dat op hem rustte, zichtbaar werd als duif.
En in het kabbelend geruis,
van water, oerbron van het leven,
in ritselende wind,
en ijle klanken van het licht,
was daar een weten,
de Geest van God had zich verenigd
met Jezus, zoon, die troon van wijsheid werd.

*In Geest en water, Geest en vuur gedoopt,
is het de Geest van God die ons bewoont.
Als levend water blijft zij stromen,
de wereld wordt van rijkdom vol?
van deze levensbron,
oerbron, oerspreng, oorsprong.*

Zelfs de laatste veertig dagen
als hij hen verscheen,
had hij over hen geblazen,
'ontvang de Heilige Geest',
Gods Tegenwoordigheid op aarde.

Zo nam hun inzicht toe
in wat was gebeurd,
zij waren bij elkaar en baden,
negen dagen lang:

Noveen

*Wij wachten op de Geest beloofd,
de Geest van kennis, hulp en troost,
Kom Geest van God, daal in ons neer.*

*Wij wachten op de Heilige Geest
als wind die waait waarheen zij wil,
die komt en gaat en ons vervult.
Kom Geest van God, waai alles schoon.*

*Wij wachten op de Heilige Geest
als krachtig, dansend vlammenspel
dat loutert, reinigt en herschept.
Kom Geest van God en vuur ons aan.*

*Wij wachten op de Heilige Geest
als duif die hart en ziel doorstraalt
wanneer zij zilver in ons daalt.
Kom Geest van God, zo vederlicht.*

*Wij wachten op de Heilige Geest
als wijsheid die ons inzicht geeft
in wat er diep in mensen leeft.
Kom Geest van God, geef goede raad,*

*Wij wachten op de Heilige Geest
als wolk nabijheid overdag,
een sterrenmantel in de nacht.
Kom Geest van God, wees om ons heen.*

*Wij wachten op de Heilige Geest
als taal die mentalen bindt
tot weg naar onderling begrip.
Kom Geest van God, laat ons verstaan.*

*Wij wachten op de Heilige Geest
als Geest die zeven gaven brengt
tot hulp en steun voor onderweg.
Kom Geest van God, breng uw geschenk.*

*Wij wachten op de Heilige Geest
als adem van het leven zelf,
die dode stof tot leven wekt.
Kom Geest van God, blaas leven in.*

*Wij wachten op de Geest beloofd,
de Geest van kennis, hulp en troost.
Kom Geest van God, daal in ons neer.*

DEEL 2: HET PINKSTERFEEST

En toen de tiende dag nadat hij was weggegaan, de vijftigste nadat hij had geleerd, leven sterker dan de dood, manifesteerde zich Gods Geest Toen de Pinksterdag aanbrak, waren ze allemaal bij elkaar. Plotseling kwam er uit de hemel een geluid alsof er een hevige wind opstak, en het huis waar ze zaten, werd er helemaal vol van. En er verscheen hun iets als tongen van vuur: het verdeelde zich en kwam op ieder van hen neer. Ze werden allemaal vervuld van heilige Geest en begonnen te spreken in vreemde klanken, zoals de Geest hun ingaf.
(HANDELINGEN 2: 1-4)

*Geweldige, gedreven wind
trok door het hele huis,
haar zingend, blij geluid
werd één met stralend licht,*

*licht als een vuur, een dansend spel
van vonken en van rood,
iets als een vlam ontsproot
aan licht en klank en stem,*

*die vreugde was, die alles was,
diepe verwondering,
die zomaar overging
in vreemde volle klank.*

*Geweldige, gedreven wind
trok door het hele huis,
haar zingend, blij geluid
werd één met stralend licht,*

Er verbleven toen in Jeruzalem vrome Joden uit alle delen van de wereld. Op dat geluid liepen de mensen te hoop en ze raakten opgewonden, want iedereen hoorde de apostelen spreken in zijn eigen taal.
(HANDELINGEN 2 :5 EN 6)

*De stad was vol en feestelijk druk,
het feest der eerste oogst,
en ieder liep te hoop*

*op dat geluid van sterke wind,
dat huis vol rode klank,
nieuwgierig en wat bang.*

*En stedeling en vreemdeling
hoorden in eigen taal
een ongerijmd verhaal*

*dat zonder woorden werd verstaan,
en hun verbijstering
in vreugde overging.*

Ze stonden versteld en zeiden verwonderd: 'Dat zijn toch allemaal Galileeërs die daar spreken? Hoe kan ieder van ons hen dan horen in zijn moedertaal? Er zijn hier Parten, Meden en Elamieten, inwoners van Mesopotamïa, Judea en Kappadocië, Pontus en Asia, Frygië en Pamfylië, Egypte en de streken van Libië bij Cyrene; er zijn

bezoekers uit Rome, Joden en ook heidenen die tot het jodendom zijn toetreden, Kretenzen en Arabieren.

Toch horen we die Galileeërs in onze eigen talen spreken over de grote daden van God'.

Ze stonden allemaal versteld en wisten er geen raad mee, en ze zeiden tegen elkaar: 'Wat kan dat betekenen?'

Maar anderen merkten spottend op: Ze hebben teveel gedronken!
(HANDELINGEN 2: 7-13)

*Samen worden woorden taal,
geven mens en dingen naam,
waardoor werelden ontstaan,
geschenk dat ons bijeenbrengt.*

*Taal geeft klanken doel en zin,
richt de wereld voor ons in,
taal, het scheppende begin,
geschenk dat ons bijeenbrengt.*

*Waar wij leren taal te zijn
raken wij de eeuwigheid,
God komt wonen in de tijd,
geschenk dat ons bijeenbrengt.*

Toen kwam Petrus met de elf apostelen naar voren en sprak hen met luide stem toe: 'Joden en alle bewoners van Jeruzalem, luister naar mij en schenk aandacht aan wat ik u te zeggen heb. Deze mannen zijn niet dronken, zoals u veronderstelt; het is pas negen uur in de morgen. Nee, wat hier gebeurt, heeft de profeet Joël al voorspeld:
(HANDELINGEN 2:14-16)

*Ik stort mijn Geest op ieder
die naar Mij roept in nood,
Mijn Geest, mijn Adem geef Ik
aan wie Mij zoekt als brood.*

*Je dochters en je zonen,
zij spreken namens Mij.
En oude mensen dromen
de toekomst naderbij.*

*Gevluchten, rechtelozen,
wie arm zijn, zonder werk,
Mijn Geest zal hen bewonen,
die mensen zonder stem.*

*Begin dan een nieuw leven
en leg het oude af,
wat fout was is vergeven
nu je de Geest ontvangt.
NAAR JOEL 3 EN HANDELINGEN 2: 17-21)*

Ik geef jullie een nieuw hart, een nieuwe geest zal over jullie komen. Het hart van steen zal ik uit je lichaam verwijderen en je er een warm kloppend hart voor teruggeven. Ik zorg dat er een nieuwe geest over jullie komt, aan mijn wetten en voorschriften zul je je houden. Je zult wonen in het land dat ik aan jullie voorouders gegeven heb. Mijn volk zul je zijn en ik zal jullie God zijn.
(EZECHIEL 36: 26 EN 27)

*Geschreven in ons hart een wet
als regel om te leven, de chaos omgezet
tot orde die tot ritme wordt,
een dans, geluk,
de wereld in balans,*

*Wij weten beter dan voorheen
wie Jezus was, wat hij ons wilde laten zien
en eindeloos heeft uitgelegd,
dat zonder hem, wij niet alleen zijn hier.*

Wie door de Geest is aangeraakt
begint opnieuw te leven
en geeft dit door,
een lopend vuur,
een lichtend spoor
trekt door de wereld,
zet de mens in vuur en vlam,
verenigt tot gemeenschap.
Een lange optocht door de tijd,
op weg en werkend aan een rijk
van volmaakte vreugde.

DEEL 3: DE GEEST VAN GOD OP AARDE IN ONZE TIJD

De Geest van God, wie is de Geest ?
Hoe zullen wij die kennen?
Zij geeft ons zeven gaven.
Zie, de gaven van de Geest.

*De gave van de wijsheid,
die leert leven met de liefde
en ons in de ruimte stelt.*

*De gave van verstand,
die na lang, nauwkeurig zoeken
tot bezonken oordeel leidt.*

*De gave van inzicht,
die leert horen tussen woorden,
door de dingen heen leert zien.*

*De gave van kennis,
die de kennis van het hart is
en met zorg de waarheid zoekt.*

*De gave van raad,
die de kracht geeft door te zetten
waar de doelen zuiver zijn.*

*De gave van sterkte,
die standvastig uit leert houden
waar het leven zelf dat vraagt.*

*De gave van eerbied voor God
in het innige, nabije,
huiver voor Gods majesteit.*

*Wie zich laat leiden door de Geest,
aanvaardt Haar gaven als geschenken
om met inzet mee te werken,
de oogst zal groot en vruchtbaar zijn.
Gaven en vruchten, vruchten en gaven,
de zeven gaven van de Geest.*

De Geest van God, wie is de Geest ?
Hoe zullen wij die kennen?
Zie, de vruchten van de Geest

*De eerste is de liefde,
die glanzend elke dag doorstraalt*

*en blijdschap begeleidt je,
geluk dat je in vrede gaat,*

*en goedheid zal je deel zijn,
dat sterkt je in je trouw,*

*zachtmoedig en in eenvoud,
wordt zelfbeheersing deel van jou.*

*Wie zich laat leiden door de Geest,
aanvaardt Haar vruchten als geschenken
om met inzet mee te werken,
de oogst zal groot en vruchtbaar zijn.
Gaven en vruchten, vruchten en gaven,
de vele vruchten van de Geest .*

De Geest van God,
wie is de Geest ?
Hoe zullen wij die kennen?
Zie, de gestalten van de Geest.

*De zon die schittert op de golven,
het vuur der Geest, dit zonnevuur,
als vissen flitsen glinsteringen,
het is, is niet, dan daar, dan hier.
Gestalten van de Geest ?
Gestalten van de Geest!*

*De wind komt waaien op de spiegel
van water dat de hemel kaatst,
het zicht verdwijnt in rimpelingen,
heilzaam verwarrend, en Zij gaat.
Gestalte van de Geest ?
Gestalte van de Geest!*

*Het hemelblauw baart vloed van duiven
in witte schitter, vleugelslag,
een dansfiguur van zachte huiven,
een tere streling langs je wang.
Gestalten van de Geest ?
Gestalten van de Geest!*

*Het rood van bloed, van vuur en liefde,
het leven zelf dat krachtig klopt,
dat vaak zo hard is, blijft zo prachtig,
zo innig, vurig, dank je God!
Het leven zelf, de Geest!
Het leven zelf, de Geest!*

De Geest is kracht, Aanwezigheid,
Gods Tegenwoordigheid op aarde,
Zij is in de gebrokenheid van het bestaan,
in grauwe buitenwijken van stad en levenstijd,
bij levensnood, in ziekte, werk,
waar werk ontbreekt,
in samengaan en scheiding.

*Zoals het onkruid groeien blijft
op ongedachte plaatsen,
daar mild haar kleur en bloesem spreidt
op muren en langs straten,
totdat het weer wordt weggehaald,
geschoffeld en bespoten,
zo voelt zich vaak mijn moede hart,
vol goede wil - verstoten.*

*Wat mensen slapend op een bank
de wind langs straat en stenen,
het zwerfvuil der voorbije nacht
groet wervelend de regen.
En bont en traag de mensenstroom,
langs winkels, markt en pleinen,
die rond mij golft vol stille hoon,
mijn eenzaamheid doet schrijven.*

*Een zwerver schuift wat op voor mij
en ik zie onkruid bloeien.
Wat nadert daar, Aanwezigheid?
De wind wordt warm en stoeiend.
Vanuit de mensenmassa groet
een hand, een lach - en ogen,
die zien dat ik hier ben, besta.
Wat buigt zich naar mij over?*

Dat is de Geest, Aanwezigheid,
Gods Tegenwoordigheid op aarde.
O, blijf toch, Geest, Aanwezigheid,
Gods Tegenwoordigheid
in al wat wordt geschapen.

*Vanuit de mensenmassa groet
een hand, een lach - en ogen,
die zien dat ik hier ben, besta:
Dat is de Geest, op aarde!*

*De schoonheid van de schepping zingt
in alle vormen om ons heen,
waar in hun onderlinge maat
het oog steeds weer verrukking vindt.*

*Al wat de mensenhand ooit schiep
van eeuwen her tot op vandaag,
is onderworpen aan die wet,
in die verhouding ingebed,*

*De rechthoek die de muren maakt,
cilinders toren en pilaar,
de driehoek die de daken draagt
van 't kleinste huis tot kathedraal.*

*De cirkel die geen einde neemt,
de harmonie der gulden snee,
het vierkant straalt in evenwicht
van zijden even lang als breed.*

*Het inzicht in die vorm en lijn
is in het mensenhart gelegd,
door Wie ze schonk aan ons en blijft
vol ondoorgronde majesteit.*

Zo was de Geest, Aanwezigheid,
Gods Tegenwoordigheid op aarde
daarbij toen werd geschapen:

*De oude, oude wereld,
een ster, uit gas en uit gestolde steen ontstaan,
de regen van eonen
verzameld in de oceaan,
de Geest van God, Zij was erbij.*

*Het allereerst, eencellig leven
waar alle levensvormen uit ontstonden,
ook wij,
de Geest van God, Zij was erbij.*

*Dat mag blijven wat er is
aan ruimte, rust en stilte,
gezonde lucht en zuiver water,
schone grond voor nu en later,
het gezegend donker van de nacht,
de ozonlaag die zonnekracht
filtert, opdat die niet brandt,
dat bidden wij,
dat willen wij,
beloven wij Jou, Geest van God,
help ons daarbij.*

*De steeds weer jonge aarde,
met wouden, zee en veld,
woestijn en rots, een huid
die weggeborgen schatten
als erts en edelsteen omsluit,
de Geest van God, Zij is daarbij.*

*Fijnzinnig, liefdevol geschapen
geschenk om te bewonen
en bewaren, door ons,
de Geest van God, Zij wacht op ons.*

*Dat mag blijven wat er is
aan ruimte, rust en stilte,
gezonde lucht en zuiver water,
schone grond voor nu en later
het gezegend donker van de nacht,
de ozonlaag die zonnekracht
filtert opdat die niet brandt,
dat bidden wij,
dat willen wij,
beloven wij Jou, Geest van God,
help ons daarbij,*

de Geest, die kracht,
Gods Tegenwoordigheid op aarde,
is bij het eind aanwezig.

*Aan het einde van het leven
neemt Gods Geest de laatste adem
in Haar grote waaien op.
Onze geest wordt weer verenigd
met God die haar gegeven heeft.
En wat er blijft
wordt in lucht en aarde opgenomen
voor leven dat opnieuw ontstaat.
Niets gaat verloren.*

Jij, die ons helpt het beeld niet kwijt te raken,
van God die de Nabije, de gans Andere is,
Die door de wolken duikt,
wolk van Gods tegenwoordigheid op aarde,
om iets te laten zien van wat onzichtbaar blijft,
jij, Geest van God.

*De Geest van God is als een dans,
een dans van grote vreugde
in vlindervlucht en golvend graan,
in water dat als prisma kaatst,
een regenboog van kleuren.*

*De Geest van God, Zij roept ons op
zorgvuldig te bewaren,
dat ingeschapen evenwicht
waardoor het leven mogelijk is,
van mens, milieu en aarde.*

*De Geest van God woont in de stad
in stilte bij de mensen,
en tussen snelweg en cement,
in hoogbouw, buitenwijk en flat
troost Zij met hulp en kennis.*

*De Geest van God, een scheppingsdans,
voortdurend in beweging,
klinkt op in mens- en vogellied,
in alle soorten van muziek,
de trilling van het leven.*

Jij, die ons helpt het beeld niet kwijt te raken,
van God die de Nabije, de gans Andere is,
Die door de wolken duikt,

wolk van Gods tegenwoordigheid op aarde,
om iets te laten zien van wat onzichtbaar blijft,
jij, Geest van God.

*Wie door de Geest is aangerakt
begint opnieuw te leven
en geeft dit door,
een lopend vuur,
een lichtend spoor trekt door de wereld,
zet de mens in vuur en vlam,
verenigt tot gemeenschap.
Een lange optocht door de tijd
op weg en werkend aan een rijk
van volmaakte vreugde.*